

DONIZETTI MUSEO SCUOLA

Teorijska osnova

Sadržaji Estetike

www.donizetti-museoscuola.it

33051 Aquileia (Italia) – Via Livia n. 7/a – Tel. 0431.919297

Teorijska osnova

Umjetničko predstavljanje stvarnosti je uvijek bila figurativna, ili u analogičnoj relaciji sa stvarnošću, zato što su umjetnici uvijek razmišljali da između ideje stvarnosti i stvarnosti postoji analogičan odnos.

Međutim 1781.g. Immanuel Kant (Königsberg 1724 – 1804) je publicirao u Rigi tom pod naslovom “Kritika Čistog Uma” gdje je zastupao , u suprotnosti od Platona koji je postavio objektivni i božanstveni temelj poznavanja i cijele umjetnosti zapada – da je stvarnost u sebi nesaznajna i da bi se o njoj moglo razmišljati samo subjektivno.

Sada, ako je stvarnost nesaznajna, nedostajala bi potreba odnosa analogičnosti sa idejom stvarnosti. Nedostajala bi i potreba analogičnosti umjetničkog oblika sa stvarnim oblikom.

Kant podržava da intelekt ne prihvaća stvarnost objektivno, već bi ju modelirao, jednu ideju subjektivne stvarnosti, pomoću kategorija svoje strukture “prioriteta”, tj. bez obzira na bilo koje empirijsko iskustvo.

Kant je pretpostavio egzistenciju jednog “zajedničkog smisla” koji bi univerzalno prihvatio *objektivno* ono što je *subjektivno*.

Garancija objektivnosti subjektivne ideje dobija se sa univerzalnom suglasnošću koja je dolična “zajedničkom smislu” koju bi definirao “univerzalno subjektivnim”. “Kritika Praktičnog Uma” i “Kritika Osude” su 1790 g. kompletirali fundamentalnu intuiciju Kanta na sistematski način.

Nakon skoro 100 godina neki umjetnici, uslijed revolucionarnog duha i jakog utjecaja “Estetike” Georga Wielhelma Fridricha Hegela (1770 – 1831), dali su put istraživanju koje se smatralo umjetničkim, iako se u biti radilo o jednom nekritičnom prijanjanju filozofiji kantovskog subjektivizma.

Ovo “istraživanje” je postalo široka praksa, nadasve u Italiji u prvom dijelu dvadesetog vijeka, kada je Giovanni Gentile (1875 – 1944), 1909.g. preveo na italijanski jezik djelo Immanuela Kanta sa velikom rasprostranjenošću.

Gentile je tih godina prevodio i “*Estetiku*” od Hegela, djelo kojim je njemački filozof, prihvaćajući kantovske fondamente, uvjeravao da je oblik umjetnosti, tj. analogična figura, bila neadekvatna interesima duha.

Tako su neki umjetnici, da bi “očistili” umjetnost od “suvišnosti mesa” (Hegel, “*Estetika*”), vjerovali da bi bilo potrebno isključiti iz umjetničkog prikazivanja stvarnosti analogične figuracije.

U nastavku su postojale teorije: imajući da sve ono što se upija ima svoj oblik, jer se u obrnutom slučaju ne bi moglo razumjeti, formalno je i jedno neformalno djelo, s obzirom da je shvaćeno.

Ova kontradiktornost u riječima i pometnji logike, davala je naknadne osnove istraživanju o kojem se upravo razgovaralo. Međutim, apsurdnost još uvijek postoji sa zahtjevom da se namjetne očuvanje duhovnosti.

Nije neophodno pobiti jednu kontradiktornost riječima, zato što se ista kontradiktornost ništi sama sa sobom, ali se može izreći kraće uspoređivanjem sa modernim pokusima mehanizama poznavanja, da se koncept oblika konstruira u mozgu samo pomoću osjećajne percepcije oblikovanja stvarnosti zahvaljujući perifernom nervnom sistemu, koji je krajnje upravljan od strane mozga ili centralnog nervnog sistema.

Podvrgnuti su snimanjima reakcije sistema velikog mozga majmuna makako (neuroni majmuna su homologni čovječjim): životinji je pokazan crtež čovječjeg lica, zatim mu je pokazan isti crtež sa izbrisanim očima. Naknadno mu je pokazan isti crtež rastavljen na dijelove koji su praktički bili nepovezani među sobom, i na kraju su mu bili pokazani dijelovi crteža potpuno rastavljeni i bez ikakvog logičkog odnosa među njima. (Danas se kaže, kada se radi o jednom sličnom elaboratu, da je “apstraktan” ili neformalan, tj. lišen analogičnosti nad oblikom stvarnosti.

Odgovori neurona, polazeći od najintenzivnijih i brojnijih za prvu figurativnu sliku, smanjivali su se do potpunog nestajanja ispred neformalnog prijedloga. (Jean Pierre Changeux “*Razum i Zadovoljstvo*” str. 25 – Izdanje Cortina – Milano).

Sa ovim se potvrdilo da funkcionalnost mozga, tj. intelektualne aktivnosti, pretpostavlja prikupljanje slika od strane periferijskog nervnog sistema, tj. logičkih figurativnih struktura. Pokus pokazuje da *ne figuracija* ne daje nikakvu sinaptičku neuronalnu vezu. Zbog toga ne proizvodi nikakav koncept.

Međutim danas nam se neformalno umjetničko iskustvo, zahvaljujući skorašnjim neuroanatomskim istraživanjima, prikazuje kao jednostavna filozofska spekulacija. Na našu sreću, danas nam se nude nove mogućnosti za formuliranje jedne stvarne uvjerljive teorije poznavanja.

Stara kantonska teorija shvaćanja estetike, na osnovu "prioritetnih" kategorija i "bez koncepta" (Kant, "*Kritika Osude*", Gargiulo – Laterza 1984, str. 62) i tako u cijelom neformalnom istraživanju, danas nam se čini dovoljno prevaziđena.

Program

Ova nova škola umjetnosti zasniva svoje vrijednosti na znanstvenoj racionalnosti. Dakle, figurativnost poznavanja ima za cilj davanje kontributa etičkom rađanju.

Linije teoretskog razvoja, pod naslovom "*Argumenti Estetike*", i ekranizirana praktična predavanja, biće preneseni putem interneta.

Glavna tehnička predavanja imaju slijedeće naslove:

"Crtež olovkom i točka srebra", "Litografija", "Bakrorez", "Slikanje temperom, pastelno, voštanim bojama i na ulju", "Skulptura i izrađivanje kolajna", "Keramika", "Dizajn".

"Kritika i dijagnostika restauracije".

"Morellianov metod ispitivanja za utvrđivanje umjetničkih djela".

Elektronska pošta može na lak način da stavi u kontakt studente sa docentima.

Nadam se da postoji mogućnost uvođenja studentskih stipendija.

Škola otvara javnosti zbirku slikarskih djela, skulptura, izrađivanje kolajna, litografije, bakroreza, keramike, dizajna sa adekvatnim didaskalijama i ekranizacijama za upoznavanje tehnika izrađivanja.

Sadržaji Estetike

Sadržaj br. 1

Kritika kantovske “čiste” “prioritetne” kategorije

Cijela filozofska konstrukcija Immanuela Kanta, koja je zasnovana na teoretskom postojanju intelektualne prioritetne kategorije, tj. date ne uzimajući u obzir bilo koje empirijsko iskustvo, može da bude oborena samo sa jednim znanstvenim pokusom, koji ću ovdje opisati na prikladan način da bi dokazao da ništa nije dato kao “prioritet” u poznavanju.

Moruzzijev pokus.

“Obrćući vizivnu percepciju, stavljajući jedno trajno sočivo koje okreće figure za stoosamdeset stupnjeva, na jedno oko od samog rođenja, dobija se jedna površinska struktura zatiljka koja je preokrenuta u odnosu na suprotnu bočnu” (Vittorino Andreoli “Norma i Izbor” – Mondadori, 1984, str. 25).

Ovo dokazuje da sadržaj strukture i funkcija mozga, ovise od formalnih stjecanja, primljenih pomoću fizičke percepcije perifernog nervnog sistema.

Logika našeg intelekta može da se kaže da je diktirana od strane logičke strukture vanjskog svijeta. Činjenica je da se cijela priroda razvija sa istom logikom koja nam se prikazuje, i zbog toga je božji zakon.

Struktura objektivne stvarnosti nije podvrgnuta subjektivnim promjenama na osnovu naših “prioritetnih” uslova, kako bi želio Kant.

Uslovi koji čine mogućim aktuelna empirijska iskustva su samo genetske strukture koje su formirane od empirijskih iskustava predaka.

Poznavanje nam se danas prikazuje kao finalizirano, ali jednostavno premještanje u mozak vanjske objektivne stvarnosti jednoj individui, koja je prihvaćena od strane nervnog sistema.

Prolaz vanjske i objektivne stvarnosti, u unutarnjosti mozga jedne individue, je jedan pojašnjen mehanizam.

Međutim, razlog ovog mehanizma, ili njena krajnost ga nadilazi.

Percepcije stvarnosti, iako su sa naše strane primljene objektivno, sakupljene su na selektivan način u ovisnosti od naređane količine, osobne projektovane zainteresovanosti.

Ova osobna selektivnost je diktirana jednim razlogom, koji da ne bi bio isključiv od strane individue, ali u svakom smislu na prirodan način, nadilazi individuu, ostajući na taj način potpuno nepoznata.

Zbog toga je znanost pojasnila samo mehanizam poznavanja. Međutim, nama je dovoljno za odbacivanje kantovske teorije subjektivnosti poznavanja i aktuelne umjetničke neformalnosti koja je direktna posljedica.

Sadržaj br. 2

Kritika kantovske “prioritetne” formae (kategorije) “prostora” i “vremena”

Glavni stup na koji Kant oslanja arhitekturu svoje teorije poznavanja i osude estetike, je njegovo shvaćanje prostora i vremena, međutim kritika koja slijedi odnosi se na kantovski koncept prostora i vremena.

“Šta su u stvari prostor i vrijeme?” (Immanuel Kant “Kritika Čistog Uma” Laterza 1983 – prvi Tom str. 68 Giovanni Gentile i Giuseppe Lombardo Radice).

Izlaganje koncepta prostora na osnovu Kanta

“Prostor ne predstavlja točku, svojinu nečega u sebi ili stvari koje su u međusobnom odnosu, tj. ne radi se o determinaciji koja pripada stvarima” (Kant “Kritika Čistog Uma”, str. 71).

“Prostor nije oblik stvari” (Kant *op. cit.* str. 74).

“Mi se predstavljamo stvarima kao van nas i svi zajedno u prostoru” (Kant *op. cit.* str.68).

“Prostor nije empirijski koncept dobijen iz iskustva” (Kant *op. cit.* str.68).

“Prostor se predstavlja kao beskonačno veliki” (Kant *op. cit.* str.70).

“Ta intuicija mora da bude “prioritetna” u nama, tj. prije bilo koje percepcije predmeta (Kant *op. cit.* str.71).

Kritika koncepta prostora na osnovu Kanta

Ako postoji, kako govori Kant, jedan “čist” i beskonačan prostor, intuiciran “prioritetno” od mene, vrijedi napomenuti bez obzira na bilo koju moju fizičku percepciju, tj. “prije bilo koje percepcie objekta” (Kant *op. cit.* str.71), ne uzimajući u obzir moju fizičku percepciju, da bi poznavao sebe morao bih prethodno postojati sa mojim kategorijama pri upoznavanju samoga sebe. Budući

da sa upoznavanjem samoga sebe stavljam u rad projekat moje egzistencije, kako aktuelne tako i buduće, ja sam poznavanje samog sebe, dakle ne mogu da budem prvo svoj, tj. ne prethodi mi nikakva kategorija. Poznavanje samog sebe sam ja, bez prethodnih uslova.

I kada sam bio samo jedna ćelija, ponašao sam se krajnje, i zbog svega toga sam poznavao samog sebe bez interveniranja kategorije mog intelekta koji još uvijek nije postojao. Još uvijek se zna da individue bez glave poznaju sami sebe i poznaju vanjsku stvarnost.

Cijeli postor je fizički, i zbog toga je objektivno raspoznavajući.

Predstavljanje vanjske stvarnosti u nama je premještanje vanjske stvarnosti u naš nervni sistem, kako se moglo vidjeti iz Moruzzijevog pokusa.

Ovo premještanje je moguće zato što je prostor oko mene fizički kao i ja.

Prostor mi se čini kao jedna svojina stvari, nasuprot onomu što potvrđuje Immanuel Kant.

Sadržaj br. 3

Izlaganje koncepta vremena na osnovu Immanuela Kanta

“Koncept vremena nije empirijski koncept dobijen iz iskustva” – (“Kritika Čistog Uma”, str. 74).

“Vrijeme je formalni prioritetan uslov svih uopćenih fenomena” (*op. cit.* str. 77).

“Beskonačnost vremena ne znači ništa drugo nego da su sve određene količine vremena moguće samo kao ograničavanje jedinog vremena” – (*op. cit.* str. 75).

“Samo ako pretpostavimo vrijeme, moguće je predstaviti da je nešto u isto vrijeme ili u različitim vremenima “ – (*op. cit.* str. 75).

Kritika kantovskog koncepta vremena

Ovdje se može ponoviti kao kritika koncepta kantovskog vremena, ono što je već rečeno o kantovskom prostoru.

Ako bih mogao da intuiciram postojanje vremena, bez obzira na bilo koju osjećajnu percepciju, kao bi želio Kant, mogao bih da postojim prije nego što percipiram moju osjećajnu egzistenciju.

Moj “intelekt” i njegove kategorije bi postojale prije nego što bih uspio da me percipiram fizički.

Pored toga, ako je beskonačnost “čistog” vremena jednaka vječnosti, i ako je vječnost po definiciji “sva zajedno”, u njoj nije moguće ništa odrediti.

Nije moguće odrediti jedan njen dio.

U vremenu “jedan” ne mogu da postoje “različita vremena”, što se tiče racionalne korektnosti.

Sadržaj br. 4

Vrijeme i prostor su jedna ista stvar.

Oblik prostora bez prolaznosti ne bi postojala. Zbog toga mi se čini da je prostor moždana i statička slika dinamičkog stvarnog oblika, ili vremena.

Čini mi se da je statički oblik u stvarnosti jedan dio dinamičkog oblika koji nam memorija dopušta da imobiliziramo u mozgu.

I kada mi se čini da je prostor jedna imobilna moždana ideja dinamičke stvarnosti, prostor i vrijeme mi se predstavljaju kao jedna ista stvar.